

APLIKACE PRÁVA

První autorský odborný časopis

3/2020

**ZDANĚNÍ
VYDRŽENÍ**

str. 7

**K POVINNOSTI SOUDU
VYDAT DOPLŇUJÍCÍ
ROZSUDEK**

str. 3

**ROZHODNÉ DATUM
PROHLÁŠENÍ ZA
KULTURNÍ PAMÁTKU**

str. 9

www.aplikaceprava.cz

*„ Právo není spravedlnost,
ale spravedlnost je přirozené právo. „*

GNÓMY, Luboš Chalupa

OBSAH 3/2020

**K POVINNOSTI SOUDU VYDAT
DOPLŇUJÍCÍ ROZSUDEK**

str. 3

ZDANĚNÍ VYDRŽENÍ

str. 7

**ROZHODNÉ DATUM
PROHLÁŠENÍ ZA
KULTURNÍ PAMÁTKU**

str. 9

Redakční informace:

Elektronický časopis se sborníkem právních statí APLIKACE PRÁVA vydává JUDr. Luboš Chalupa, www.aplikaceprava.cz, redakce@aplikaceprava.cz, Křížkova 156, 186 00 Praha 8.

Redakční rada: JUDr. Luboš Chalupa, JUDr. Věra Chandrycká.

Časopis vychází jednou za 3 měsíce. Časopis APLIKACE PRÁVA je registrován v Českém národním středisku ISSN Národní technické knihovny (ISSN 2336-5560). © Všechna práva vyhrazena. Jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce jakéhokoli materiálu nebo části materiálu uveřejněného v časopise APLIKACE PRÁVA (tištěnou i elektronickou formou) je možná pouze s uvedenou citací autora, názvu a čísla časopisu.

Časopis APLIKACE PRÁVA č. 3/2020 byl vydán dne 15. 10. 2020.

JUDr. Luboš Chalupa

APLIKACE PRÁVA je nový bezplatný internetový právní časopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické veřejnosti se zájmem o právo.

APLIKACE PRÁVA je prvním autorským odborným časopisem obsahujícím sborník právních statí JUDr. Luboše Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných článků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce, Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s rozsáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti právního řádu ČR v širším smyslu.

V dnešní internetové době, kdy rozhodují dny, lze autoritou prioritou nových průlomových myšlenek nejlépe zajistit vydáváním vlastního odborného časopisu až s následným převzetím ostatními autory, kteří je dále rozvedou a precizují. Autorské právo v novodobém pojetí nesprávně více chrání jiný způsob vyjádření již existující autorské myšlenky obsažené v určitém díle s jejím častým přisvojováním ze strany dalších osob za vlastní než původní originální myšlenku samu.

Smyslem nového časopisu je být podnětem pro soudní praxi, zejména rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR i Ústavního soudu ČR, pro jejichž vysokou kvalitu je nezbytná odborná oponentura i zdroj nových právních názorů.

APLIKACE PRÁVA může být rovněž inspirací pro další autory i jiných společenských oblastí, aby oni sami mohli přispět k rozvoji daného oboru svými novými myšlenkami a názory prostřednictvím pravidelného zveřejňování v jimi vydávaném internetovém odborném časopise bez nutnosti zdlouhavého vydávání v tištěných periodikách s redakčními radami s rizikem ztráty priority či aktuálnosti.

JUDr. Luboš Chalupa

K POVINNOSTI SOUDU VYDAT DOPLŇUJÍCÍ ROZSUDEK

Z důvodu rostoucí složitosti řízení s žalovanými vícečetnými nároky i k opakovaným rozsáhlým podáním účastníků se stává, že soud někdy nerozhodne o části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost.

Soudní judikaturu je v otázce vydání doplňujícího rozsudku nutno revidovat, nejlépe vydáním sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu.

1. Pokud rozsudek soudu I. stupně nerozhodne o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, jedná se o zásadní vadu řízení, kterou musí soud ex offo do právní moci rozsudku napravit i bez návrhu účastníka, neboť se jedná o jeho primární povinnost v rámci spravedlivého (zákonného) řízení.

2. Nerozhodl-li rozsudek soud I. stupně o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, jedná se o závažnější vadu rozsudku soudu I. stupně, než je prostá nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů, což je důvod pro jeho zrušení a vrácení k novému projednání a rozhodnutí.

3. Smyslem ustanovení § 166 o. s. ř. i ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř. je v souladu s principem hospodárnosti, přiměřené délky řízení i spravedlnosti (zákonnosti) předcházet hrubé vadě občanského soudního řízení, aby soud vědomě nevydal pravomocný rozsudek soudu s neúplným výrokem o jinak řádně žalovaném nároku nebo jeho části včetně vzájemné žaloby, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti.

4. Ustanovení § 166 odst. 2, 3 o. s. ř. i ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř. správně respektuje právně-filosofickou zásadu, že: **“soud nesmí vědomě vydat vadný rozsudek”**, jinak se jedná o znak dysfunkčního výkonu soudnictví narušující celkovou spravedlnost řízení.

5. Ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř. stanoví, že odvolací soud může ještě před rozhodnutím o odvolání nařídit, aby soud I. stupně svůj rozsudek doplnil (§ 166), nerozhodl-li o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, z důvodu, že správně předjímá další případy, kdy je tento jiný, jinak důvodný způsob vyřízení odvolání vyloučen či je apriory nepraktický, např. zpětvzetí odvolání s nabytím právní moci jako kdyby nebylo podáno, zpětvzetí žaloby v odvolacím řízení, uzavření soudního smíru v odvolacím řízení, zrušení rozsudku soudu I. stupně.

6. Odvolací soud je ex offo povinen ve smyslu ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř. ještě před rozhodnutím o odvolání nařídit, aby soud I. stupně rozsudek doplnil (§ 166), nerozhodl-li o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, pokud hodlá napadené rozhodnutí soudu I. stupně ve věci samé potvrdit či změnit, neboť v takovém případě by bylo jeho rozhodnutí vědomě vykazovalo nenapravitelné vady v neúplnosti potvrzovaného či měněného rozhodnutí soudu I. stupně.

7. Patnáctidenní lhůta účastníka ode dne doručení rozsudku k návrhu na doplnění rozsudku o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti ve smyslu ustanovení § 166 odst. 2 o. s. ř. je propadnou jen tehdy, pokud kterýkoli účastník proti neúplnému výroku rozsudku soudu nepodal odvolání, jinak je soud I. stupně povinen svůj rozsudek ex offa bezodkladně doplnit i bez návrhu, případně je odvolací soud povinen nařídít jeho doplnění soudem I. stupně ve smyslu ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř., zamýšlí-li rozsudek soudu I. stupně potvrdit nebo měnit.

8. Odvolání jen proti chybějícímu výroku rozsudku soudu I. stupně o některé části řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti není vyloučeno ani tak z důvodu, že by se nejednalo o zásadní vadu rozsudku soudu I. stupně, jehož absence brání odvolání, ale proto, že to z důvodu hospodárnosti vylučuje zvláštní zákonná úprava ustanovení § 166 odst. 2 o. s. ř. napravující tento hrubý nedostatek řízení.

9. Nepodá-li účastník odvolání proti rozsudku soudu I. stupně, musí podat v propadné patnáctidenní lhůtě návrh na doplnění rozsudku o část předmětu řízení, o náklady řízení nebo o předběžné vykonatelnosti, jinak musí spoléhat na to, že sám soud I. stupně do doby nabytí právní moci vydá doplňující rozsudek (usnesení).

10. Podá-li účastník odvolání proti rozsudku soudu I. stupně odvolání i z jiných důvodů, než je neúplnost výroku rozsudku soudu I. stupně, je po předložení věci odvolacímu soudu již na místě aplikace ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř. a soud II. stupně ex offa nařídí soudu I. stupně doplnění jeho rozsudku o chybějící rozhodnutí o části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, s výjimkou případů, kdy je to vyloučeno či je to apriory nepraktické, např. zpětvzetí odvolání, zpětvzetí žaloby v odvolacím řízení, uzavření soudního smíru v odvolacím řízení, zrušení rozsudku soudu I. stupně pro jeho jiné vady.

11. Samotná existence novelizovaného ustanovení § 222 o. s. ř. (jiné způsoby vyřízení odvolání) prokazuje, že v rámci odvolání kteréhokoli účastníka je soud - i bez včasného podání zvláštního návrhu účastníka na doplnění rozsudku dle § 166 odst. 2 o. s. ř. - povinen ex offa bezodkladně odstranit hrubou vadu řízení i rozsudku soudu I. stupně spočívající v chybějícím výroku o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, jinak by postačovalo samotné ustanovení § 166, jak tomu bylo až do novelizace ustanovení § 222 o. s. ř.

12. Námitku vady rozsudku soudu I. stupně spočívající v jeho neúplnosti rozhodnutí o části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost může až do vydání rozsudku (usnesení) soudu II. stupně úspěšně namítnout i účastník odvolacího řízení, který sám odvolání nepodal, a odvolací soud se s ní musí řádně výslovně vypořádat, jinak je založena důvodnost dovolání či ústavní stížnosti.

13. Odvolání účastníka proti rozsudku soudu I. stupně s výslovnou námitkou, že rozsudek soudu I. stupně trpí zásadní vadou, protože soud nerozhodl o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, vylučuje důvodnost souběžného vedení zvláštního dílčího řízení o návrhu účastníka na jeho doplnění ve smyslu ustanovení § 166 odst. 2 o. s. ř., mj. z důvodu hospodárnosti řízení (paralelní dvojí řízení se závislostí odvolacího řízení na skončení řízení o zamítnutí návrhu na doplnění rozsudku soudu I. stupně).

14. K odvolací námitce účastníka, že rozsudek soudu I. stupně je vadný i proto, že nerozhodl o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o návrhu na předběžnou vykonatelnost, je odvolací soud vždy povinen ex offa nařídít soudu I. stupně ve smyslu ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř. jeho doplnění, jinak se – hodlá-li odvolací soud rozsudek soudu I. stupně potvrdit či změnit - jedná o očividně svévolný výkon práva vyvolávající důvodné pochybnosti o spravedlnosti (zákonnosti) řízení.

15. Nejednoznačné uplatnění více samostatných nároků jednou žalobou, kde každý jednotlivý nárok není určitě vyjádřen v petitu žaloby, jde plně k tíži žalobce včetně aplikace propadné lhůty ve smyslu ustanovení § 166 o. s. ř.

16. Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 551/06, byť bez teoretického zdůvodnění, správně uvádí, že účastník nemůže až v dovolacím řízení, případně v řízení o ústavní stížnosti, úspěšně namítat neúplnost rozsudku soudu I. stupně ve smyslu ustanovení § 166 o. s. ř. tehdy, nepodal-li návrh na doplnění rozsudku ani tuto vadu rozsudku výslovně nenamítl v rámci odvolacího řízení.

17. Nerozhodl-li pravomocně rozsudek soudu I. stupně o části předmětu řízení, který byl jinak účastníkem jednoznačně vymezen v petitu žaloby, např. opomenutím části žalované peněžní částky či opomenutím některých žalovaných pozemkových parcel či jejich podílů, promlčecí doba se po dobu vedení tohoto řízení (od podání žaloby do právní moci neúplného rozsudku) v tomto opomenutém rozsahu i tak staví, neboť to bylo primárně vinou soudu, že ex offa nerozhodl o celém řádně žalovaném nároku. „*Hrubou nedbalost soudu nelze klást k tíži účastníka*“.

18. Ustanovení § 166 o. s. ř. vůbec nepočítá s tím, že by soud I. stupně porušil svoje zákonné povinnosti tak hrubě, že by opomněl věcně rozhodnout o některém celém z více žalovaných samostatných nároků včetně opomenutí rozhodnutí o vzájemné žalobě (tzv. faktický částečný rozsudek), protože se v takovém případě jedná o extrémní vadu rozsudku, kterou musí soud ex offa i bez návrhu či námítky účastníka neprodleně odstranit, což v odvolacím řízení vždy znamená pokyn soudu II. stupně k vydání doplňujícího rozsudku soudem I. stupně dle § 222 odst. 2 o. s. ř., případně zrušení rozsudku soudu I. stupně v celém rozsahu a vrácení věci k dalšímu projednání.

19. Má-li soud zákonnou povinnost vydat doplňující rozsudek v případě, že nerozhodl o některé části předmětu řízení, tím spíše má tuto povinnost v případě, že opomněl rozhodnout o některém celém jednotlivém žalovaném nároku či o vzájemné žalobě, jinak by účastník řízení neměl zvláštní zákonnou ochranu obsaženou v ustanovení § 166 odst. 2 o. s. ř., není-li podáno odvolání, ani v ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř., bylo-li odvolání podáno.

20. Je vyloučeno, aby hrubou nedbalost soudu spočívající v opomenutí rozhodnutí o některém samostatném žalobním nároku či o vzájemné žalobě, řešil soud tzv. „faktickým částečným rozsudkem“ (např. NS sp. zn. 22C do 4756/2008) tak, že po právní moci neúplného rozsudku bez dalšího pokračuje v původním řízení jako by vydal „klasický“ částečný rozsudek a vydá další rozsudek o zbývajícím opomenutém samostatném žalovaném nároku či vzájemné žalobě: „*Nepřípustnost ‚dvojího‘ pravomocného rozsudku v téže věci bez výslovného označení dalšího rozsudku jako částečného, mezitímního či doplňujícího*“.

21. Opravou zjevné nesprávnosti v rozsudku ve smyslu ustanovení § 164 o. s. ř. je i doplnění jeho označení jako rozsudku „částečného“, opomněl-li soud pravomocně rozhodnout o některém celém řádně žalovaném nároku či o vzájemné žalobě.

22. Opomenutí výroku rozsudku soudu o některém celém řádně žalovaném nároku se samostatným skutkovým základem či o vzájemné žalobě nemusí být v „nové době“, vyznačující se sofistikovanou nepoctivostí s pokusy o ovlivňování soudců, vždy jen hrubou nedbalostí soudce, ale toto „odložení“ opomenutého nároku „na později“ může zásadně poškodit, až právně ekonomicky likvidovat, druhého účastníka, protože náprava této hrubé vady nepravomocného rozsudku musí nastat ex offa a bez jakýchkoli průtahů.

23. Ustálená judikatura, desetiletí vycházející z výkladu, že nejhrubší, a tím zákonodárcem vůbec nepředvídané, porušení občanského soudního řádu spočívající v tom, že nepravomocným rozsudkem opomenutý některý celý řádně žalovaný nárok či vzájemná žaloba nelze odstranit v rámci ustanovení § 166 o. s. ř., není-li podáno odvolání proti rozsudku soudu I. stupně, nebo v rámci ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř., je-li podáno odvolání, ale soud jej projedná později, až po právní moci rozsudku soudu I. stupně bez takto opomenutého nároku, vykazují znaky dysfunkčního výkonu soudnictví narušujícího celkovou spravedlnost řízení.

24. Fakticky částečný rozsudek bez jeho opravy ve smyslu ustanovení § 164 o. s. ř. po nabytí právní moci, v jeho záhlaví jako rozsudek „částečný“, vážně narušuje i právní jistotu účastníků a třetích osob dvěma paralelními, „klasickými“, rozsudky vydanými v témže soudním řízení, čímž snižuje nutnou autoritu soudní moci.

25. Jedině tehdy, nepodá-li žádný účastník návrh na doplnění rozsudku o část předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné otázce – včetně návrhu na doplnění celého řádně žalovaného nároku, včetně vzájemné žaloby – ani žádný účastník nepodá odvolání proti rozsudku soudu I. stupně – platí, že tuto hrubou vadu řízení po marném uplynutím odvolací lhůty nelze ex offo napravit v rámci ustanovení § 166 o. s. ř., ani ustanovení § 222 odst. 2 o. s. ř.

26. V případě, že soud mimo režim ustanovení § 166 o. s. ř. a § 222 odst. 2 o. s. ř. v pravomocném rozsudku opomene rozhodnout o některém celém žalovaném nároku se samostatným skutkovým základem nebo o vzájemné žalobě, musí předseda senátu ve smyslu ustanovení § 164 o. s. ř. nejprve provést opravu této jiné zjevné nesprávnosti rozsudku spočívající v jeho neoznačení jako rozsudku částečného, a teprve až po této opravě může v takto opomenutém rozsahu v řízení pokračovat.

Dotčená judikatura:

Usnesení ÚS ČR ze dne 24. 1. 2008, sp.zn. I. ÚS 551/06: “3) Klíčové totiž je - pokud jde o ústavní stížnost - ustanovení § 166 odst. 1 o.s.ř., dle kterého „Nerozhodl-li soud v rozsudku o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti, může účastník do patnácti dnů od doručení rozsudku navrhnout jeho doplnění. Soud může rozsudek, který nenabyl právní moci, doplnit i bez návrhu.“ Citované ustanovení je co do svého smyslu a účelu pojistkou proti opomenutí soudu rozhodnout o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti... Není tak i z pohledu procesní ekonomie žádného rozumného důvodu, aby v dispozici advokáta prostředkem k reparaci opomenutí soudu prvního stupně rozhodnout o jeho nákladech řízení bylo odvolání (s možností následného nařízení doplnění rozsudku dle § 222 odst. 2 o.s.ř.), a nikoli naopak návrh samotného advokáta dle § 166 odst. 1 o.s.ř. ještě před postoupením věci odvolacímu soudu; v případě reparace cestou odvolacího řízení (resp. prostřednictvím nařízení odvolacího soudu doplnit rozhodnutí soudem prvního stupně podle § 222 odst. 2 o.s.ř.) se jedná o proceduru v zásadě komplikovanější a zdlouhavější (je pojistkou, subsidiárním prostředkem).”

Rozsudek NS ČR ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 23 Cdo 1212/2010: “Procesní vadu spočívající v nevyčerpání celého předmětu řízení nelze uplatnit cestou dovolání proti rozhodnutí ve věci samé, postrádajícímu příslušný výrok. Již pojmově nelze podat odvolání proti výroku, který nebyl vydán (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2001, sp. zn. 20 Cdo 44/99, uveřejněné v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, svazek 2, pod č. C 123). Nelze-li procesní vadu spočívající v nevyčerpání celého předmětu řízení uplatnit cestou odvolání proti rozhodnutí ve věci samé, postrádajícímu příslušný výrok, pak ji nelze uplatnit ani dovoláním; dovoláním lze napadnout toliko rozhodnutí odvolacího soudu (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neexistující výrok rozhodnutí odvolacího soudu předmětem dovolacího přezkumu být nemůže (srov. shodně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. října 1999, sp. zn. 2 Cdo 1244/97, in www.nsoud.cz) a dovolání jen proti důvodům rozhodnutí přípustné není (§ 236 odst. 2 o. s. ř.)... V citovaném rozhodnutí sp. zn. 20 Cdo 44/99 Nejvyšší soud vyložil, že není-li pojmově možné uvažovat o odvolání proti výroku, který nebyl vydán, je podání účastníka vytýkající soudu takovéto pochybení, byť je označeno jako odvolání, zpravidla třeba - s přihlédnutím k jeho obsahu ve smyslu ustanovení § 41 odst. 2 o. s. ř. - posoudit jako návrh na vydání doplňujícího rozsudku podle ustanovení § 166 o. s. ř. (srov. shodně též citované komentářové dílo, 1126 s).”

Usnesení NS ČR ze dne 17. 8. 2010, sp. zn. 22 Cdo 4912/2008: “K tvrzení, že dovolatelka se domáhala rozhodnutí, jímž by byla žalovanému uložena povinnost nahradit způsobenou škodu společenství vlastníků domu a dovolatelce nahradit škodu na jejím bytě v podobě úhrady nové elektroinstalace v bytovém jádru se poznamenává, že o takové povinnosti soudy nerozhodovaly; měla-li dovolatelka zato, že i tyto věci učinila předmětem řízení, měla možnost žádat o vydání doplňujícího rozsudku (§ 166 o. s. ř.), v dovolacím řízení tyto otázky již řešit nelze.”

Usnesení NS ČR ze dne 30.8.2005, sp.zn. 290 do 947/2005: "Opomenutí soudu rozhodnout o vzájemné žalobě nelze napravit vydáním doplňujícího rozsudku podle § 166 OSŘ. Na řízení o žalobou uplatněném nároku a o vzájemné žalobě žalovaných nutno pohlížet jako na řízení relativně samostatná; skutečnost, že obě žaloby soud projednal současně (v rámci téhož řízení), přičemž vzájemný návrh nevyloučil k samostatnému řízení (§ 97 odst. 2 o. s. ř.), na tomto závěru není způsobilá ničeho změnit. Nerozhodl-li soud prvního stupně o vzájemné žalobě, nešlo o situaci, že by nerozhodl o části předmětu řízení, nýbrž o to, že vůbec nerozhodl o vzájemnou žalobou uplatněném nároku, tj. nerozhodl o celém předmětu řízení, jak byl vzájemnou žalobou vymezen. Za této situace pak nebyly splněny podmínky pro aplikaci ustanovení § 166 o. s. ř., když rozsudkem soudu prvního stupně nebylo rozhodnuto nikoli jen „o části předmětu řízení“, nýbrž o vzájemné žalobě jako takové."

Rozsudek NS ČR ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 22 Cdo 4756/2008: "Podle názoru Nejvyššího soudu se dovolací soud může v řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví zabývat dovolacími námitkami k rozhodnutí ve věci samé jen v rámci dovoláním dotčeného předmětu řízení, vyplývajícím ze žalobou uplatněného nároku (nároků), o němž (o nichž) bylo pravomocně rozhodnuto soudy obou stupňů. Dovolání z důvodu, že o žalobě nebylo dosud rozhodováno, je pojmově vyloučené a dovolací soud by je v případě, že by nebyla uplatněna jiná námitka, musel vrátit soudu prvního stupně s tím, aby bylo posouzeno jako návrh na pokračování v řízení, popř. stížnost na průtahy (nečinnost) v řízení. Rozsudek soudu prvního stupně v dané věci je fakticky částečným rozsudkem ve smyslu § 152 o. s. ř., poněvadž jím bylo rozhodnuto jen o dvou ze tří návrhů na zahájení řízení spojených ve společném řízení. Ustanovení § 166 o. s. ř. o možnosti doplnění rozsudku tu nelze dobře použít, protože v daném případě nejde o doplnění rozhodnutí o některé části předmětu řízení - tedy o části nároku uplatněného žalobou na zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví popř. části nároku uplatněného vzájemným návrhem žalovaného, ale o to, aby o dalším samostatném nároku žalobkyně na vypořádání jejich investic do podílového spoluvlastnictví bylo vůbec rozhodnuto. Uvedené ustanovení nelze tedy použít na případy, kdy soud rozhodl jen o jedné z více věcí spojených ve společném řízení nebo v případě, kdy soud nerozhodl o vzájemném návrhu samostatné povahy (vzájemný návrh, jenž má skutkový základ odlišný od skutkového základu žalobního nároku a výrok rozhodnutí soudu o něm tak musí být oddělen od výroku o žalobním návrhu). Nadto v dané věci nejde o vzájemný návrh žalovaného, ale o další návrh žalobkyně. Pro úplnost lze podotknout, že částečným rozsudkem není jen takový rozsudek, který je jako částečný označen; jeho povaha je dána objektivně rozsahem rozsudku. Pro úplnost je třeba jen poznamenat, že pokud zástupce žalobkyně při jednání dne 1. 2. 2007 uvedl, že rozšíření žaloby je „spíše obranou proti vyjádření žalovaného“ (zřejmě myšleno proti jeho vzájemnému návrhu uplatněnému dne 11. 4. 2005), nejde o vyjádření jednoznačné, přičemž je zřejmé, že šlo o obranu proti vzájemnému návrhu žalovaného, nikoli o obranu proti návrhu na vypořádání podílového spoluvlastnictví. Pokud pak týž zástupce u odvolacího soudu prohlásil, že žalobkyně své investice nepožaduje, jde zřejmě o zpětvzetí návrhu, o němž nebylo rozhodnuto."

JUDr. Luboš Chalupa

ZDANĚNÍ VYDRŽENÍ

Právní teorie i právní praxe po desetiletí opomíjí otázku zdanění nabytí vlastnického práva i věcného břemene vydržením.

1. Právní teorie i právní praxe považuje vydržení za bezúplatné mimosmluvní nabytí vlastnictví cizí věci originárním způsobem.
2. Z důvodu zvláštního způsobu nabytí vlastnictví vydržením a s tím souvisejícími právně teoretickými nejasnostmi nebyla dořešena otázka, zda nabytí vlastnického práva vydržením podléhá dani z příjmů.
3. Stoletá právní praxe, že vydržení je nejen bezúplatným nabytím vlastnického práva, ale že ani nepodléhá zdanění tohoto bezúplatného příjmu vydržitele, je neudržitelná a vyžaduje zásadní změnu.

4. Vydržení jako bezúplatný příjem z nabytí vlastnického práva k cizí věci vydržitelem či jako bezúplatný příjem z nabytí věcného břemene k cizí věci vydržitelem podléhá dani z příjmů ze strany vydržitele, neboť tento bezúplatný příjem není ze zákona výslovně osvobozen od této daně.

5. Vydržením vlastnického práva dochází ke zvýšení majetku vydržitele, kde není žádného rozumného důvodu, aby tento nepodléhal dani z příjmů, jinak by se jednalo o bezúplatný i nezdaněný příjem, což je nejen nesystémové, ale i krajně nespravedlivé vůči jiným zdanitelným příjmům. Podléhá-li zdanění mimo jiné i tzv. technické zhodnocení v podobě investic do cizí nemovitosti, není důvodu, aby zdanění nepodléhalo samotné nabytí vlastnického práva vydržením.

6. Bezúplatný příjem z nabytí vlastnického práva i z nabytí věcného břemene vydržením k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí nastávají dnem zápisu vlastnického práva či věcného břemene ve prospěch vydržitele do katastru nemovitostí, ať již na základě souhlasného prohlášení knihovního vlastníka a vydržitele, anebo na základě pravomocného rozsudku o určení vlastnického práva či věcného břemene ve prospěch vydržitele.

7. Mezidobí od nabytí vlastnického práva či věcného břemene vydržením k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí až do jejich zápisu do katastru nemovitostí výlučně ve prospěch vydržitele na základě souhlasného prohlášení knihovního vlastníka a vydržitele či pravomocného rozsudku o určení vlastnického práva ve prospěch vydržitele je sporným právním vztahem, kdy nelze objektivně určit, zda tento bezúplatný příjem vydržitele vůbec nastal.

8. Daň z příjmu z bezúplatného nabytí vlastnického práva či bezúplatného nabytí věcného břemene vydržitele není promlčena, dokud marně neuplynula lhůta pro stanovení daně, tj. maximálně 10 let od stanovení počátku daně.

9. Až do uveřejnění této statě nelze uvažovat o trestnosti zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby ve smyslu ustanovení § 240 trestního zákoníku vydržitelem, neboť desítky let právní teorie ani právní praxe tuto otázku nijak neřešily, a tudíž nelze presumovat, že poplatníci daně z příjmů mají vědět více, než státní orgány včetně soudů, natož autor nového právního názoru.

10. Lze doporučit, aby advokáti, notáři či daňoví poradci, kteří poskytli vydržitelům placené právní služby v souvislosti s vydržením, v rámci své zvýšené profesní odpovědnosti ve smyslu ustanovení § 5 obč. zákoníku, z opatrnosti výslovně poučili vydržitele o jejich zákonné povinnosti zdanění bezúplatného nabytí vlastnického práva či z bezúplatného nabytí věcného břemene vydržením, jinak hrozí pozdější svalování odpovědnosti poplatníků na ně.

JUDr. Luboš Chalupa

ROZHODNÉ DATUM PROHLÁŠENÍ ZA KULTURNÍ PAMÁTKU

Pro prohlášení za kulturní památku a pro její řádnou údržbu je zásadní stanovení rozhodného data prohlášení věci či souboru věcí za kulturní památku.

1. Prohlašování věcí za kulturní památky je často kontroverzní v tom, že se za ně prohlašují i věci, které jsou spíše replikou původní zaniklé stavby, nebo u kterých je autorství sporné, a to při vědomí historické zkušenosti, že: „*Slavní si často přisvojují autorství talentovanějších.*“ (např. autorství nákresů vynálezů Leonarda da Vinci, jež jsou prokazatelně překreslené z cca 50 let starších nákresů jiných autorů).

2. Z ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s ustanovení § 9 odst. 1 vyhl. č. 66/1988 Sb. vyplývá, že obnovou kulturní památky je jen její údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky, dále nástavba či přístavba, tj. nikoli její replika.

3. Obnovou kulturní památky není její replika, která je novostavbou a která je tudíž nejvýše dokladem původní dříve zaniklé kulturní památky (srov. novostavba repliky vyhořelého kostelu v Gutech, areál Pustevny, atd.). „Nově postavená replika zaniklé stavby včetně zaniklé zahrady není kulturní památkou.“

4. Vyhořením, zbouráním, rozpadnutím, apod. stavby nebo její zbývající části až „do základů“ s jejím zánikem současně zanikají i právní účinky jejího prohlášení za kulturní památku bez ohledu na to, že na stejném místě je následně postavena „totožná“ novostavba repliky zaniklé kulturní památky, byť s použitím části materiálu z původní zaniklé stavby, např. trámy, kameny, atd.

5. Právních nejasností účinků prohlášení za kulturní památku je ze strany státních orgánů častěji zneužíváno k tíži jejich soukromých vlastníků, což je nepoctivé zvláště tehdy, pokud čs. stát tuto věc sám po desetiletích devastoval, a teprve až po převodu vlastnictví na soukromou osobu „z ničeho nic“ takto zdevastovanou věc prohlásí za kulturní památku s právním tlakem na soukromé vlastníky k její řádné obnově.

6. Pro prohlášení věci či souboru věcí za kulturní památku a její řádnou péči je rozhodující rozhodné datum pro prohlášení za kulturní památku, neboť toto datum je zásadní pro zjištění, v jakém rozsahu a v jakém stavu je její vlastník povinen jí následně udržovat a pečovat o ni.

7. Prohlášení věci nebo souboru věcí za kulturní památku má účinky *ex nunc* ke dni písemného vyrozumění vlastníka o podání návrhu na prohlášení jeho věci nebo stavby za kulturní památku nebo o tom, že hodlá věci nebo stavbu prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu MK ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 87/1987 Sb. i ustanovení § 1 odst. 3 vyhl. č. 66/1988 Sb., což je i zásadní pro rozhodování o zajištění řádné péče vlastníka o kulturní památku.

8. Institut „zahrada“ není nijak právně definován ani nepodléhá kolaudaci, protože je třeba za ni považovat prostorové rozmístění zeleně s drobnými stavbami a povrchovou úpravou, případně jejich torza, která byla na předmětných pozemcích ke dni oznámení zahájení řízení o prohlášení kulturní památky vlastníkem, tj. nikoli stav před desítkami let před jejich masívním zastavěním s rekolaudací hlavní stavby v důsledku její zásadní přestavby, kterou zahrada původně obklopovala. V rámci péče o kulturní památku proto nelze odkazovat na původní stav zahrady, před desítkami let, který již prokazatelně neexistuje.

9. Poskytnutí příspěvku na nutnou opravu kulturní památky je odůvodnitelné již tím, že příspěvek je poskytován na opravu věci, k jejíž devastaci prokazatelně došlo po dobu jejího vlastnictví čs. státem, který ji sice nebyl ochoten na svoje náklady řádně udržovat ani prohlásit za kulturní památku, ale byl schopen ji prohlásit za kulturní památku krátce po převodu na nového soukromého vlastníka s následnými příkazy, jak ji má nový vlastník na svoje náklady opravovat.

10. Vlastník kulturní památky je ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. povinen na vlastní náklady pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením, a to ve stavu kulturní památky ke dni písemného vyrozumění vlastníka o podání návrhu na prohlášení jeho věci nebo stavby za kulturní památku nebo o tom, že hodlá věc nebo stavbu prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu MK ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 87/1987 Sb. i ustanovení § 1 odst. 3 vyhl. č. 66/1988 Sb.

11. Z ustanovení § 9 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 3 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb. i čl. 11 Listiny základních práv a svobod jednoznačně vyplývá, že vlastník kulturní památky je povinen o ni řádně pečovat a udržovat ji ve stavu, v jakém prokazatelně byla ke dni zahájení řízení o prohlášení za kulturní památku s vyloučením povinnosti vlastníka na vlastní náklady znovu vybudovat již zaniklou věc včetně jejího nového smýcení, osázení a zastavění, zvláště ne po desetiletích trvajících devastace ze strany čs. státu.

12. V rámci kontroly řádné péče vlastníka o kulturní památku je příslušný orgán povinen provést skutková zjištění:

- rozhodného stavu kulturní památky ke dni zahájení řízení o prohlášení za kulturní památku,
- aktuálního stavu kulturní památky ke dni její kontroly,
- určitých změn stavu a rozsahu kulturní památky.

13. Předmětem řízení o kontrole řádné péče vlastníka o kulturní památku ve smyslu ustanovení 9 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. je tak jen aktuální změna stavu kulturní památky oproti jejímu stavu ke dni zahájení řízení o prohlášení za kulturní památku ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb.: „Zaniklé nelze udržovat, jen za více peněz znovu vybudovat.“

14. Za ochranou vlastnictví ve smyslu ustanovení čl. 11 Listiny základních práv a svobod je i právo vlastníka kulturní památky na její smysluplné užívání v nové době spočívající v její přiměřené modernizaci či změně způsobu jejího využití, např. šetrnou přístavbou, nástavbou, přestavbou na obydlí, nejde-li výjimečně o památku, u kterých jejich význam tyto změny zjevně vylučuje, např. národní kulturní památky.

JUDr. Luboš Chalupa

